

Onderzoeksprogrammering WODC 2019, 2e tranche

Cluster Secretaris-Generaal/Financiële en Economische Zaken/Directie Strategie en Bedrijfsvoering (Cluster SG/FEZ/DSB)

Inventarisatie behoefte eindgebruikers PMJ (spoor 2, fase 1) (extern)

De centrale vraag in dit onderzoek is welke wensen de eindgebruikers van het huidige Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) hebben. Nagegaan wordt of deze wensen realiseerbaar zijn. Het doel is om te komen tot een twee-sporenaanpak om het huidige PMJ-model te herzien.

De werkwijze en het verdienmodel van 'no cure no pay'-bedrijven in relatie tot het systeem van proceskostenvergoedingen (extern)

Bij het indienen van bezwaar en beroep tegen beschikkingen in het kader van de Wet Onroerende Zaken (WOZ) en de Belasting van personenauto's en motorrijwielen (BPM) wordt in toenemende mate gebruikgemaakt van de diensten van no-cure-no-pay-bedrijven (ncnp's). Het onderzoek moet inzicht bieden in hun werkwijze en verdienmodel. Zo moet onder meer duidelijk worden in welke mate samenhangende bezwaar- en beroepsprocedures als één zaak worden afgedaan. Ook is de vraag hoe vaak door ncnp's aangetekend bezwaar en beroep gegrond wordt verklaard. Op welke wijze genereren ncnp's geld in bezwaar- en beroepsprocedures? En hoe hoog zijn de administratieve lasten/kosten voor de overheid in dit verband? Ook van belang om te weten is in hoeverre het starten van dergelijke procedures de enige dienst is die ncnp's bieden of dat er sprake is van een breder pakket aan diensten.

Toepassing draagkrachtbeginsel bij (cumulatief) op te leggen geldboetes (extern)

Het onderzoek hangt samen met herziening van de regeling inzake de meerdaadse samenloop in strafzaken, waarbij soms sprake is van een cumulatie van geldboetes. Om te komen tot een toepassing van het draagkrachtbeginsel in deze regeling is het nodig om dit beginsel meer concrete inhoud te geven. Onderzocht wordt hoe in de praktijk van de straftoemeting rechters invulling geven aan het draagkrachtbeginsel. Op welke manier zou aan de toepassing van het draagkrachtbeginsel meer inhoud kunnen worden gegeven? Hoe kan daarbij in geval van cumulatie van geldboetes de (matigende) doorwerking van de meerdaadse samenloopregeling worden vormgegeven?

Internationale Scan Innovatiekansen en risico's (extern)

De aanpak van grensoverschrijdende justitie- en veiligheidsvraagstukken vergt meer samenwerking op landenniveau. Het onderzoek moet leiden tot een strategisch overzicht waarin duidelijk wordt welke innovatiekansen en risico's zich in het buitenland voordoen. Met welke landen zou gericht en concreet kunnen worden samengewerkt?

DG Rechtspleging en Rechtshandhaving en Openbaar Ministerie (DGRR)

Bevorderen van betalingsregelingen tussen schuldeiser en schuldenaar (extern)

Schuldeisers zouden pas de gang naar de rechter moeten maken nadat gebleken is dat het treffen van een betalingsregeling met een wanbetaler niet mogelijk is. Het onderzoek moet uitwijzen welke belemmeringen thans worden ervaren om tot een betalingsregeling te komen om vervolgens na te gaan wat er nodig is om dergelijke regelingen te bevorderen. Vanuit de rechtspraak is de wens geuit om de rechter de (wettelijke) mogelijkheid te geven om partijen te dwingen een passende betalingsregeling te treffen als een schuldeiser zich in het incassotraject onredelijk heeft opgesteld. Het ministerie van Justitie en Veiligheid kijkt in hoeverre het mogelijk is de bestaande jurisprudentie zodanig te codificeren dat rechters een betaling in termijnen kunnen opleggen. Onderzocht wordt ook hoe een betalingsregeling voorafgaand aan de zitting kan aansluiten bij de bevoegdheid van de rechter om een betalingsregeling te treffen. Daarnaast wordt bekeken hoe een betalingsregeling voor de zitting kan worden gestimuleerd zodat zoveel mogelijk betalingsregelingen in het minnelijk incassotraject worden getroffen ter voorkoming van (buitengerechtelijke en gerechtelijke) kosten.

Monitoring & Wetsevaluatie Computercriminaliteit III (CCIII) - bevoegdheid tot binnentreden van geautomatiseerd werk (intern)

Aanleiding voor de evaluatie is de inwerkingtreding van Wet CCIII op 1 maart 2019. In deze wet zijn o.a. de opsporingsbevoegdheden van de politie uitgebreid in het Wetboek van Strafvordering. Door deze uitbreiding mag de politie onder bepaalde omstandigheden op afstand binnentreden in een geautomatiseerd werk. In het regeerakkoord is afgesproken dat slechts in specifieke zaken hacksoftware mag worden ingekocht door opsporingsdiensten. Leveranciers van dergelijke software worden gescreend door de AIVD en verkopen niet aan dubieuze regimes. Twee jaar na inwerkingtreding dient de CCIII te worden geëvalueerd met als voornaamste doel na te gaan of de effectiviteit van de wet door de genoemde bepaling ernstig wordt aangetast. Zo ja, dan zal alsnog worden overwogen om hacksoftware voor algemeen gebruik aan te schaffen. Andere onderdelen van CCIII kunnen op een later moment worden geëvalueerd.

Bedreigingen van burgemeesters; relatie met bestuurlijke aanpak, opsporing en vervolging (extern)

Zowel in de politiek als in de media wordt vaak een causale relatie gelegd tussen het gebruik van bestuurlijke bevoegdheden in de strijd tegen de (ondermijnende) criminaliteit en bedreigingen tegen burgemeesters. Volgens de

Monitor Agressie en Geweld lijkt er geen sprake van een duidelijke stijging van dergelijke bedreigingen, maar zijn er wel enkele ernstige zaken. Vanuit de Kamer is de wens geuit een goed beeld te krijgen van de pakkans van bedreigers en van de vervolgingsresultaten. Eerder onderzoek liet zien dat ook andere lokale politieke ambtsdragers onderwerp van bedreigingen kunnen zijn. Daarom is het relevant om breder te kijken dan alleen de functie van burgemeester. Nu er ook een wetsvoorstel ligt om de maximumstraf voor het delict bedreiging te verhogen (zowel algemeen als specifiek voor burgemeesters en andere bestuurders) is er behoefte meer inzicht te krijgen in de verschillende dadergroepen en in de achtergronden van deze problematiek. Is er inderdaad sprake van een intensivering van de bestuurlijke aanpak en zo ja, is als gevolg daarvan het aantal bedreigingen toegenomen? Hoeveel aangiften van bedreiging of intimidatie zijn er door burgemeesters gedaan in de afgelopen vijf jaar? Welk percentage van de aangiften leidt tot de aanhouding van een verdachte?

Bijdrage nieuwe Wetboek van Strafvordering aan effectieve(re) opsporing van strafbare feiten (extern)

Het nieuwe Wetboek van Strafvordering is in concept klaar. Alle bijbehorende memories van toelichting bevatten een paragraaf uitvoeringsconsequenties, die in samenwerking met ketenpartners in kaart zijn gebracht. De centrale vraag van dit onderzoek luidt of het geheel aan moderniseringsvoorstellen zorgt voor een effectievere opsporing van strafbare feiten. Is het mogelijk om effectiviteit hierbij uit te drukken in termen van de te verwachten pakkans, snelheid waarmee het onderzoek kan worden uitgevoerd en afgerond, capaciteitsbehoefte per opsporingsonderzoek en kwaliteitsverbetering?

DG Straffen en Beschermen (DGSB)

Veiligheid en kwaliteit Penitentiaire Psychiatrische centra (PPC) (extern)

Het doel van dit onderzoek is na te gaan hoe het gesteld is met de veiligheid en kwaliteit van de PPC's. In hoeverre staat de kwaliteit van zorg en de veiligheid van patiënten en medewerkers in de PPC's onder druk?

Evaluatie wet forensische zorg (intern)

Op 1 januari 2019 is de Wet forensische zorg (Wfz) gedeeltelijk in werking getreden. Deze wet biedt de officier van justitie en de rechter mogelijkheden om ervoor te zorgen dat binnen het strafrecht sneller de passende psychische zorg wordt geboden. Met het oog op harmonisatie van wetgeving zal er in deze evaluatiestudie afstemming moeten plaatsvinden met de evaluaties van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang. Het belangrijkste doel op dit moment is het opstellen van een onderzoeksprogramma dat in de komende jaren kan worden uitgevoerd.

Kwantificering van schadeverhaal door slachtoffers van criminaliteit (extern)

Slachtoffers van criminaliteit kunnen verschillende wegen bewandelen om een tegemoetkoming in het ondervonden letsel, leed en materiële schade te krijgen, zoals een beroep doen op verzekeringen, verhalen op de dader en een tegemoetkoming vragen van de overheid. In kwalitatieve zin is het huidige stelsel grondig in kaart gebracht, inclusief de actuele beleidsvragen en -dilemma's. Dit onderzoek sluit daar in kwantitatieve zin op aan door na te gaan wat de aantallen slachtoffers en schadeclaims zijn, om welke bedragen het gaat en welke uitvoeringskosten daarmee gemoeid zijn.

Nadere beschrijving stijging recidive jeugd (intern)

Uit recente cijfers van het WODC, die reiken t/m het uitstroomjaar 2015, blijkt dat de recidive onder jeugdigen stijgt, met name ook de recidive onder diegenen die eerder een PIJ-maatregel (Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen) opgelegd hebben gekregen. Het is de vraag of deze stijging doorzet en of er sprake is van een algemene stijging in recidive of alleen bij specifieke subpopulaties. Het onderzoek biedt een nadere analyse van de recente ontwikkelingen in recidive onder jeugd.

DG Politie en Veiligheidsregio's (DGPenV)

De buitengewoon opsporingsambtenaar (boa): zijn werkomstandigheden en het leefbaarheids criterium

Leidend voor de taakverdeling tussen boa's en politie is thans het zogenoemde leefbaarheids criterium. Dit betekent dat boa's zich richten op behoud van de leefbaarheid in de openbare ruimte en zo nodig optreden tegen schendingen daarvan. Het onderzoek beoogt in kaart te brengen in welke gevallen de boa niet zuiver op leefbaarheid wordt ingezet, maar ook bij zwaardere overtredingen en misdrijven, die tot het werkterrein van de politie behoren. Aanleiding voor het onderzoek zijn klachten van boa's dat zij naar eigen zeggen vaker betrokken zijn bij incidenten. Vanuit deze beroepsgroep is steeds vaker de roep om bewapening (wapenstok en pepperspray) te horen. Het leefbaarheids criterium wordt thans nader beschouwd door een integrale ambtelijke werkgroep. Het gevraagde onderzoek dient ter aanvulling van de verkenningen van deze werkgroep en moet antwoord geven op de vraag of de inzet van boa's dermate is gewijzigd dat er sneller sprake is van geweld tegen boa's. Is het geweld tegen boa's de afgelopen tien jaar toegenomen? In hoeverre levert het leefbaarheids criterium onduidelijkheid op als het gaat om de taakverdeling tussen boa's en politie en is toepassing van een ander criterium denkbaar?

Misbruik van verhuur woon- en bedrijfsruimten voor criminele activiteiten (extern)

Dit onderzoek brengt in kaart welke mogelijkheden er zijn om de verhuur van woon- en bedrijfsruimten voor criminele doeleinden tegen te gaan. Daartoe wordt de omvang van het probleem vastgesteld en worden de verschijningsvormen in

stedelijke en landelijke gebieden beschreven. Tevens brengt het onderzoek in kaart waaruit het huidige preventieve instrumentarium van lokaal bestuur en betrokken private partijen bestaat. Wordt dit in de praktijk goed benut?

Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV)

Verkenning brede evaluatie Nederlandse Cybersecurity Agenda (NCSA)/inzicht in weerbaarheid vitale sectoren (extern)

Bij het versturen van de NCSA naar de Tweede Kamer in april 2018 heeft het kabinet toegezegd om in 2021 een evaluatie op te leveren. Dat zal een brede gezamenlijke evaluatie zijn, onder coördinatie van de NCTV. Om iets te kunnen zeggen over de effecten van het beleid en bijbehorende intensiveringen dient de NCTV meer inzicht te krijgen in de (overkoepelende) stand van de digitale weerbaarheid in Nederland, zodat risico's op tijd kunnen worden gesignaleerd en er kan worden bijgestuurd. In aanloop naar de brede evaluatie van de NCSA is de NCTV daarom op zoek naar een methode om tot een actueel en integraal beeld te komen van de digitale weerbaarheid van vitale sectoren.

Zicht op deradicalisering (extern)

Nederland en omliggende landen zullen de komende jaren geconfronteerd worden met het vrijkomen van gedetineerden die volharden in hun extremistische denkbeelden. Daarom is gewerkt aan het opstellen van een meerjarenaanpak ten aanzien van een veilige re-integratie van geradicaliseerde (ex-)gedetineerden. Daarbij is het gebruik van een gevalideerd risicotaxatie-instrument verplicht gesteld. Dat instrument dient te worden ontwikkeld en in dat kader is het relevant de stand van zaken op te maken binnen het veiligheids- en zorgdomein. Onder meer wordt geïnventariseerd welke risicotaxatie-instrumenten voor radicalisering/disengagement er al bestaan in Nederland en daarbuiten en wat de ervaringen daarmee zijn. Aan welke eisen zou een adequaat risicotaxatie-instrument moeten voldoen?

Informatie-uitwisseling cybersecurity (extern)

In de Nederlandse Cyber Security Agenda (NCSA) is opgenomen dat een landelijk dekkend stelsel van cybersecurity samenwerkingsverbanden wordt ingericht, waarbinnen informatie over cybersecurity breder, efficiënter en effectiever wordt gedeeld tussen publieke en private partijen. Dit dekkende stelsel heeft tot doel de slagkracht van publieke en private partijen te versterken. Met het oog daarop wordt in dit onderzoek gekeken naar de vormgeving en inrichting van stelsels in het buitenland, alsmede naar de ervaringen daarmee in de praktijk.

DG Migratie (DGM)

De geloofwaardigheidsbeoordeling van asielaanvragen met een LHBT en/of bekeringsmotief (extern)

In juli 2018 voerde de IND een aantal verbeteringen door met betrekking tot het onderzoek naar de geloofwaardigheidsbeoordeling van asielaanvragen van lhbt'ers en bekeerlingen. De verbeteringen zagen zowel op de beoordeling zelf als op een aantal zaken die een goede beoordeling mogelijk moeten maken. Daarbij valt te denken aan het geven van workshops en het instellen van coördinatoren. Dit onderzoek inventariseert de ervaringen van IND-medewerkers met de nieuwe werkinstructie en signaleert manco's. Wat zijn de ervaringen van IND-medewerkers en tolken met de trainingen, workshops en pilots die op dit gebied worden georganiseerd?

Terugkeerbeleid n.a.v. de Commissie van Zwol en/of de Beleidsdoorlichting (ntb)

Dit onderzoek borduurt voort op de uitkomsten van het rapport van de Commissie van Zwol, dat begin juni 2019 uitkwam. De commissie ging na waarom uitgeprocedeerde asielzoekers vaak jaren later nog steeds in Nederland verblijven. De conclusie luidde dat aanpassing van de wetgeving niet nodig is, maar dat aan de uitvoering van de bestaande regels het nodige kan worden verbeterd. Zo zou er meer capaciteit beschikbaar moeten komen om pieken in het aantal asielaanvragen op te vangen en zouden complexe zaken direct moeten worden aangepakt. De nadere invulling van dit onderzoek naar het terugkeerbeleid geschiedt in het najaar van 2019.